

Kommunledningskontoret

Kommunstyrelsen

Utredning om att ge Danderyds kommun en egen kulturkanon

Ärendet

Baserat på kommunstyrelsens uppdrag den 15 september 2025 (§ 122) om att utreda förutsättningarna för att ta fram en kulturkanon för Danderyds kommun, föreslår kommunledningskontoret nu följande.

Danderyds kommun ska ta fram en kulturkanon med sex kategorier som allsidigt belyser verk och företeelser som kännetecknar kommunen som lokalsamhälle och del av Sverige. Arbetet med att fylla de sex kategorierna med innehåll ska bedrivas i en öppen och inkluderande process, baserad på en strukturerad dialog där invånare, föreningar, näringsliv och kulturutövare bidrar till att skapa de värden som kommunstyrelsens avsett med en kulturkanon för Danderyds kommun. Kommunfullmäktige ska kunna besluta om en kulturkanon för Danderyds kommun senast under tertial 3 år 2027.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen bjuder in kultur- och fritidsnämnden att i samverkan med kommunstyrelsen ta fram ett förslag till kulturkanon för Danderyds kommun.

Utgångspunkten är att kulturkanonen ska omfatta följande kategorier:

1. Kulturgeografisk historia
2. Platser och miljöer
3. Konst, musik och litteratur
4. Bildning och utbildning
5. Det rika idrotts- och fritidslivet
6. Det mångfacetterade näringslivet

2. Kommunledningskontoret får i uppdrag att samordna arbetet med att ta fram en kulturkanon.

3. Arbetet ska inledas med att

- a) metod för hur verk och företeelser ska väljas ut och
 - b) förslag om hur en kulturkanon kan förvaltas och tillgängliggöras
- presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott under kvartal 4, 2026.

4. Förslag till kulturkanon ska kunna remitteras av kommunstyrelsen under kvartal 2, 2027.

Kommunledningskontoret

5. Kommunstyrelsen finansierar upp till 100 000 kronor av kultur- och fritidsnämndens kostnader för att medverka i arbetet med att ta fram en kulturkanon. Finansieringen sker inom kommunstyrelsens ordinarie budgetram.

Bakgrund

Den av regeringen den 2 september 2025 presenterade kulturkanonen för Sverige¹ är en lista med verk, traditioner och idéer som präglat Sverige genom tiderna. Den är indelad i tio områden med inom sig olika verk/företeelser. De tio områdena omfattar

- litteratur
- bild och form
- musik
- film och scenkonst
- lärdom och sakprosa
- lag och rätt
- religion
- ekonomi
- uppfinningar
- offentlighet

Vid sitt sammanträde den 15 september 2025 (§ 122) uppdrog kommunstyrelsen till kommunledningskontoret att tillsammans med bildningsförvaltningen utreda förutsättningarna för att ta fram en kulturkanon för Danderyds kommun. Kommunstyrelsen uttryckte huvudsakligen följande som underlag för sitt beslut.

Tanken med den svenska kulturkanonen är att lyfta fram det som håller ihop samhället och ge fler en chans att upptäcka sina gemensamma rötter. I regeringens lista lyfts bland annat Elsa Beskows verk ”Tomtebobarnen”. Att Elsa Beskow bodde och verkade i Djursholm under stora delar av sitt liv väcker en spännande fråga för Danderyds kommun att ha en egen kulturkanon. Kommunen har så mycket att vara stolt över – konstnärer, författare, unika byggnader, historiska platser, naturmiljöer och traditioner som gör Danderyds kommun speciell. En lokal kanon skulle kunna

- ge skolorna ett levande verktyg för att förmedla kultur och historia om hembygden
- skapa stolthet för kommuninvånarna
- locka fler att upptäcka Danderyds kommuns rika kulturarv.

Kulturen är inte något som ligger i ett arkiv – den är något att bära med sig, att dela och bygga vidare på. Det är också en inbjudan till fler att få upptäcka, förstå och känna delaktighet. Att låta Danderyds kommun få en egen

¹ SOU 2025:92

Kommunledningskontoret

kulturkanon kan skapa stolthet över kommunens plats i svensk kulturhistoria och borga för att kulturens kraft värnas.

Bildningsförvaltningens och kommunledningskontorets utredning

Det är tveklöst att Danderyds kommun som plats att bo, leva och verka i, med sin historia och roll i samhället, sitt näringsliv, sin rika arkitektur och invånarnas breda engagemang har mycket som är värt att belysa i ett sammanhållet och allsidigt format.

I linje med kulturkanonen för Sverige bör en kulturkanon för Danderyds kommun lyfta fram verk och företeelser som haft – och fortsatt har – betydelse för tillkomsten av Danderyd som lokalsamhälle och som del i svensk kultur och samhällsutveckling. Kunskap om bredden i det som skapar ett samhälle stärker gemenskapen lokalt och nationellt. Även om Danderyds kommun inte präglas av den splittring rörande tillit, trygghet, social sammanhållning och gemenskap som är en bakgrundsfaktor till den svenska kulturkanonen, stärker lokala referensramar samhället i stort.

Genom en öppen och inkluderande process kan också arbetet att ta fram en kanon i sig bli en möjlighet att synliggöra verk och företeelser som format kommunen. En strukturerad dialog med invånare, föreningar, näringsliv och kulturutövare bidrar till att skapa de värden som kommunstyrelsens avsett med en kulturkanon för Danderyds kommun. En kulturkanon ska vara inkluderande för exempelvis utbytesstudenter, ambassadpersonal med hemvist i Danderyd och andra personer med utländsk härkomst. Detta bör beaktas både i processen att ta fram en kulturkanon och hur den färdiga kulturkanonen tillgängliggörs.

Bildningsförvaltningen och kommunledningskontoret bedömer således gemensamt att det finns goda förutsättningar att ta fram en kulturkanon för Danderyds kommun.

Förslag till plan för fortsatt arbete med att ta fram en kulturkanon för Danderyds kommun

Precis som kulturkanonen för Sverige bör en kulturkanon för Danderyds kommun utgå från en kategoribaserad lista. Utifrån Danderyds kommun som samhälle ser kommunledningskontoret initialt följande kategorier.

1. Kulturgeografisk historia
2. Platser och miljöer
3. Konst, musik och litteratur
4. Bildning och utbildning
5. Det rika idrotts- och fritidslivet
6. Det mångfacetterade näringslivet

En strukturerad, öppen och inkluderande process gör att arbetet att ta fram en kanon i sig synliggör de verk och företeelser som har format kommunen. En dialog som förs på detta sätt med invånare, föreningar, näringsliv och

Kommunledningskontoret

kulturutövare bidrar till att skapa de värden som kommunstyrelsens avsett med en kulturkanon för Danderyds kommun.

Kommunstyrelsen ansvarar för att utveckla den lokala demokratin och att generellt hantera övergripande frågor, samtidigt som kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Kommunledningskontoret föreslår utifrån detta att kommunstyrelsen ska bjuda in kultur- och fritidsnämnden att i samverkan med kommunstyrelsen ta fram förslaget till kulturkanon. Övriga nämnder kan sedan involveras i arbetet allteftersom det framskrider.

Arbetet med att ta fram kulturkanonen bör samordnas av kommunledningskontoret, med adjungerad kompetens från de övriga förvaltningarna.

Kommunledningskontoret föreslår att arbetet ska inledas med att

- a) metod för hur verk och företeelser ska väljas ut och
 - b) förslag om hur en kulturkanon kan förvaltas och tillgängliggöras
- presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott under kvartal 4, 2026.

Förslag till kulturkanon ska kunna remitteras av kommunstyrelsen under kvartal 2, 2027.

Konsekvenser för barn och unga

Ett av syftena med en lokal kulturkanon är ge skolorna ett levande verktyg för att förmedla kultur och historia om hembygden. Detta bedöms vara positivt för barn och unga. Genom att elever i skola och kulturskola kan medverka i arbetet med att ta fram kulturkanonen tas barns och ungas tankar och idéer tillvara från början.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för att ta fram ett förslag till en kulturkanon för Danderyds kommun hanteras inom befintliga budgetramar. Kommunstyrelsen finansierar därvid kultur- och fritidsnämndens kostnader för att delta upp till 100 000 kronor.

Carina Lundberg Udelepp
Kommundirektör

Johannes Pålsson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Utredning om att ge Danderyds kommun en egen kulturkanon
2. Kommunstyrelsens beslut, KS 2025-09-15 § 122
3. Ordförandeinitiativ

Expedieras
Samtliga nämnder